

RIKSDAGENS PROTOKOLL

Nr 27

ANDRA KAMMAREN

1962

16—17 oktober

Debatter m. m.

Tisdagen den 16 oktober

	Sid.
Hälsningsanförande	3
Minnesord över avlidna ledamöter av kammaren	3
Meddelande ang. sammanträdestider	5
Interpellationer av:	
herr Ohlin ang. ökad utbildning av läkare	6
herr Wiklund i Stockholm ang. viss informations- och konsultations- verksamhet	7
herr Carlsson i Huskvarna ang. särskilda skattefria bottenavdrag för folkpensionärer	9
herr Spångberg ang. förekomsten av hälsofarliga radioaktiva äm- nen i livsmedel	10
herr Heckscher ang. vissa åtgärder beträffande åldringsvården ..	11
herr Eliasson i Moholm ang. exportmarknaderna för jordbrukspro- dukter	12
herr Börjesson i Falköping ang. åtgärder mot illegalt hasardspel ..	13
herr Källstad ang. utredning om en ny bibelöversättning	15
herr Antby ang. skördekadestyddet	16
herr Gomér ang. de andliga sång- och musikprogrammen i radio ..	17
fru Nettelbrandt ang. tågtätheten i rosagstrafiken	17

Onsdagen den 17 oktober

Interpellationer av:

fru Gärde Widemar ang. särskild yrkesutbildning för teater, tele- vision, radio och film	21
herr Holmberg ang. kallortsplaceringen av Arjeplogs kommun	22
herr Ohlin ang. åtgärder mot sjuksköterskebristen	22
herr Nelander ang. elevområdes omfattning	24

Tisdagen den 16 oktober

Kl. 14.00

§ 1

Hälsningsanförande

Herr TALMANNEN öppnade sammanträdet med följande ord:

Jag hälsar kammarens ärade ledamöter välkomna till årets höstsession, som härmed förklaras öppnad.

§ 2

Minnesord över avlidna ledamöter av kammaren

Herr TALMANNEN yttrade:

Sedan kammaren sist var samlad har tre av våra kamrater gått ur tiden.

Henry Brandt i Sättila avled den 13 juni. Han invaldes i andra kammaren år 1958 och var verksam inom bankoutskottet och jordbruksutskottet. Genom en mer än 20-årig tjänstgöring som rektor vid lantmannaskolor och omfattande engagemang inom Riksförbundet Landsbygdens folk hade han blivit väl förtrogen med jordbrukets problem. Även i landstinget hade han förvärvat insikter och erfarenheter av stor betydelse för verksamheten inom riksdagen, där han huvudsakligen ägnade sig åt jordbruks- och skolfrågor.

Den 10 juli avled fru Ulla Lidman-Frostenson. Under sin växlingsrika levnad kom hon i nära kontakt med religiösa frågor och centrala livsproblem av mycket skiftande art och vann därigenom en ovanligt stor människokänedom. Hennes väsen präglades av idealitet och varm gudstro, hennes framställningssätt av intensitet och personligt engagemang. I denna kammare, som fru Lidman-Frostenson tillhörde sedan år 1957, röntes hennes inlägg stort intresse, och även som lekmannaombud vid 1958 års kyrkomöte gjorde hon en uppmärksammad insats.

Sigfrid Jonsson i Strömsund avled den 31 juli. Han invaldes i kammaren år 1941 och var vid sin bortgång ledamot av jordbruksutskottet och Nordiska rådet. Hans sakkunskap togs i anspråk i en mängd statliga utredningar. Han var även mycket verksam på länsplanet, och som ordförande i De lungsjukas riksförbund lade han under många år ned ett betydelsefullt arbete. I riksdagen intresserade Sigfrid Jonsson sig speciellt för jordbruket, skogsbruket och Jämtlands näringsfrågor.

De tre ledamöter kammaren nu förlorat var alla i sina bästa år, dugande och kunniga, väl rustade för fortsatta värdefulla insatser i samhällets tjänst. De åtnjöt allmän aktning och uppskattning, och saknaden efter dem är stor. Vi lyser frid över deras minne.

Detta anförande åhördes av kammarens ledamöter stående.

§ 3

Upplästes och lades till handlingarna följande till kammaren inkomna protokoll angående den i § 32 riksdagsordningen föreskrivna fullmaktsgranskningen:

Protokoll, hållet inför statsrådet och t. f. chefen för justitiedepartementet Hermansson den 11 oktober 1962.

Till justitiedepartementet hade den 31 juli, den 17 augusti, den 17 september och den 11 oktober 1962 från länsstyrelserna i Älvsborgs län, Jämtlands län, Stockholms län samt Göteborgs och Bohus län inkommit fullmakter för lantbrukaren Arne Persson, Fritsla, Svea Edin, Östersund, studierektorn Alf Wennerfors, Sundbyberg, och lektorn Ove Nordstrandh, Göteborg, vilka

vid nya röstsammanräkningar blivit utsedda såsom ledamöter av riksdagens andra kammare i stället för avgångna ledamöter av samma kammare.

Vid granskning av fullmakterna, som företogs inför t. f. departementschefen Hermansson samt vidare av vederbörande fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret, framställdes mot fullmakterna icke någon anmärkning.

Protokoll över vad sålunda förekommit skulle jämte de granskade fullmakterna överlämnas till andra kammaren.

I ämbetet:

K. G. Grönhagen

Vid detta protokoll var fogade de däri omförmälda fullmakterna för lantbrukaren Arne Persson, Heden, Fritsla, fru Svea Edin, Östersund, studierektorn Alf Wennerfors, Sundbyberg, och lektorn Ove Nordstrandh, Göteborg, att inträda såsom ledamöter av kammaren för tiden till den 1 januari år 1965 efter respektive herr Brandt i Sätilla, herr Jonsson i Strömsund, fru Lidman-Frostenson och herr Bengtsson i Göteborg.

Herr talmannen meddelade, att herr Persson i Heden, fru Edin samt herrar Wennerfors och Nordstrandh intagit sina platser i kammaren.

§ 4

Upplästes följande till kammaren inkomna skrivelse:

Till Riksdagen

Med anmälan att ledamoten av riksdagens andra kammare J. Sigfrid Jonsson i Strömsund, vilken den 12 maj 1960 utsetts till suppleant för fullmäktig i riksbanken för valperioden 1960—1963, avlidit den 31 juli 1962, få bankofullmäktige härigenom hemställa, att val av en suppleant för fullmäktig efter den avlidne måtte jämlikt § 71, jämförd med § 70 mom. 1 riksdagsordningen verkställas för återstående delen av sagda valperiod.

Stockholm den 16 augusti 1962

Å Fullmäktiges vägnar:

Ragnar Persson

Karin Winberg

Kammaren biföll denna hemställan och beslöt, att val av en suppleant för fullmäktig i riksbanken efter herr Jonsson i Strömsund skulle i föreskriven ordning anställas.

§ 5

Herr talmannen meddelade, att herr Munktell enligt till kammaren inkommet läkarintyg vore sjukskriven under tiden den 16 innevarande oktober—den 10 nästkommande november.

Herr Munktell beviljades ledighet från riksdagsgöromålen under angivna tid.

§ 6

Upplästes följande till kammaren inkomna ansökningar:

Till Riksdagens andra kammare

I min egenskap av medlem av den svenska delegationen till Förenta Nationernas generalförsamling 1962 får jag hemställa om ledighet från riksdagsarbetet från och med den 18 innevarande oktober och tills vidare, så länge min närvaro vid församlingen är påkallad.

Stockholm den 16 oktober 1962

Torsten Nilsson

Minister för utrikes ärendena
Ledamot av riksdagens andra kammare

Till Riksdagens andra kammare

För deltagande i Interparlamentariska unionens kongress i Brasilien anhåller undertecknad härmed om ledighet från riksdagsarbetet under tiden 16/10—3/11 1962.

Stockholm den 15 oktober 1962

Hans Gustafsson

Till Riksdagens andra kammare

För fullgörande av uppdrag inom U. S. Department of Labor anhåller jag om ledighet under innevarande höst-session.

Bromma den 12 september 1962

Nils Kellgren

Till Riksdagens andra kammare

Härmed anhåller jag om ledighet från riksdagens arbete under höstsessionen 1962 för deltagande som svensk delegat i Förenta Nationernas generalför-samling.

Saltsjö-Duvnäs den 16 oktober 1962

Gunnar Helén

Till Riksdagens andra kammare

På grund av utlandsresa anhåller un-
dertecknad om ledighet från riksdagens
arbete under tiden 16/10—23/10.

Lidingö den 5 oktober 1962

Essen Lindahl

Riksdagens andra kammare

Undertecknad får härmed anhålla om
ledighet från riksdagsarbetet från och
med den 16 oktober till och med den 18
oktober 1962 på grund av utlandsvis-
telse.

Stockholm den 5 oktober 1962

Ragnar Edenman

Till Riksdagens andra kammare

Härmed får jag anhålla om ledighet
från riksdagsgöromålen från tiden för
höstsessionens början till den 2 novem-
ber 1962 för att delta i en interpar-
lamentarisk kongress i Brasilia den 24
oktober—1 november 1962.

Norrköping den 14 september 1962

Astrid Berggren

Till Riksdagens andra kammare

För deltagande i fjärde internatio-
nella vägkongressen i Madrid den 13—
20 oktober 1962 — som delegat för
Norrköpings stads gatunämnd — hem-
ställer undertecknad om ledighet från
riksdagsarbetet under tiden den 16—20
oktober 1962.

Norrköping den 11 oktober 1962

Rune Johansson

Till Riksdagens andra kammare

För bevisande av Interparlamenta-
riska Unionens rådsmöte i Brasilia den
23 oktober och 2 november samt In-
terparlamentariska konferensen den 24

oktober t. o. m. den 1 november får jag
härmed anhålla om ledighet från riks-
dagsgöromålen fr. o. m. den 16 oktober
t. o. m. den 7 november 1962.

Bratteborg den 1 oktober 1962

T. G. v. Seth

Till Riksdagens andra kammare

I och för deltagande i 1962 års all-
männa interparlamentariska konferens
i Brasilia samt en i anslutning därtill
planerad studieresa i Latinamerika får
jag härmed vördsamt anhålla om ledig-
het från riksdagsgöromålen under tiden
16 okt.—30 nov. 1962.

Svalöv den 3 okt. 1962

Eric Nilsson

Ledamot av riksdagens andra kam-
mare

Till Riksdagens andra kammare

Härmed får jag anhålla om ledighet
från riksdagsgöromålen för tiden från
höstsessionens början till den 2 novem-
ber 1962 för att delta i en interparla-
mentarisk konferens i Brasilia den 24
oktober—den 1 november 1962.

Stockholm den 10 oktober 1962

Lars Eliasson

Till Riksdagens andra kammare

På grund av vistelse utom riket an-
håller undertecknad om ledighet från
riksdagens göromål fr. o. m. den 16 ok-
tober t. o. m. den 28 oktober 1962.

Stockholm den 10 oktober 1962

Sigurd Lindholm

Till Riksdagens andra kammare

På grund av utlandsresa anhåller jag
om ledighet från riksdagsarbetet fr. o. m.
den 17/10 t. o. m. den 23/10 1962.

Stockholm den 15 oktober 1962

Gösta Skoglund

Kammaren biföll dessa ansökningar.

§ 7

Meddelande ang. sammanträdestider

Herr TALMANNEN yttrade:

Till kammarens ledamöter har utdelats
en plan för sammanträdena under okto-

Interpellation ang. ökad utbildning av läkare

ber månad. Därav framgår att endast ett arbetsplenium kommer att anordnas under innevarande månad, nämligen tisdagen den 30 oktober kl. 13.00, då frågan om viss ändring i EFTA-konventionen företages till avgörande. Bordläggningsplena lördagen den 27 och måndagen den 29 oktober är avsedda för bl. a. mottagande av eventuella motioner respektive bordläggning av utskottsutlåtandet i detta ärende.

Så snart erforderliga uppgifter erhållits från utskotten kommer sedvanliga planer angående sammanträdestider och behandlingen i kamrarna av utskottsutlåtanden att uppgöras för hela höstsessionen. Sådana planer beräknas kunna föreligga redan i början av nästa vecka.

§ 8

Interpellation ang. ökad utbildning av läkare

Ordet lämnades på begäran till

Herr OHLIN (fp), som yttrade:

Herr talman! I en partimotion till vårriksdagen begärde folkpartiet, att Kungl. Maj:t skulle företaga en skyndsamt planering av en ny medicinsk högskola, antingen i Linköping-Norrköping eller i Örebro eller eventuellt medicinska högskolor i båda dessa områden. Det påpekades bl. a. i motionen att med förefintliga utbildningsmöjligheter vid undervisningssjukhusen bristen på utbildade läkare kunde beräknas stiga till ca 2 100 år 1970 och ca 2 500 år 1980. Det är mycket möjligt att dessa beräkningar ligger i underkant, eftersom behovet av läkarvård kan stegras utöver vad som antagits.

Riksdagen beslöt i anledning av motionen att i skrivelse till Kungl. Maj:t understryka betydelsen av att alla möjligheter till ökad läkarutbildningskapacitet tages till vara. Riksdagen uttryckte vidare ett önskemål om att undersök-

ningar så snart som möjligt skulle företagas i syfte att ytterligare öka utbildningen av läkare.

För någon månad sedan rapporterade läkarutbildningsberedningen att den funnit möjligheter att från och med hösten 1965 ytterligare vidga intagningen i Lund. Det har dessutom från medicinalstyrelsen antytts att planer håller på att utarbetas för en ny medicinsk fakultet i Mellansverige. Vad dessa planer innehåller har emellertid ännu inte blivit offentliggjort.

Med tanke på den otillräckliga tillgång på läkare för den överblickbara framtiden, som senast framräknade prognoser utvisar, är det uppenbart att den nuvarande utbildningen av läkare behöver väsentligt ökas. Erfarenheterna lär dessutom att prognoserna sannolikt underskattar det framtida behovet.

Enligt sakkunnigas uppfattning kan utbildningskapaciteten hos de nuvarande medicinska fakulteterna inte höjas väsentligt mycket mera utan att utbildningens kvalitet äventyras, därför att tillgången på klinikplatser, vilka bildar underlag för den kliniska utbildningen, sätter en gräns. För en större höjning av utbildningskapaciteten bör en eller flera nya medicinska fakulteter anordnas. Regionsjukhusen i Linköping-Norrköping och Örebro har bedömts ge de bästa möjligheterna härför.

Då anläggandet av en ny medicinsk fakultet måste föregås av noggrann planering, är det angeläget att det förberedande arbetet påskyndas. Det är troligt att framtiden kommer att kräva en medicinsk högskola både i Linköping-Norrköping och Örebro. Men i första hand bör snarast möjligt en av dessa inrättas.

Med hänvisning till vad jag här anförd anhåller jag om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för inrikesdepartementet få ställa följande fråga:

Vill herr statsrådet redogöra för vilka åtgärder regeringen företagit eller planerar företaga som svar på riksdä-

Interpellation ang. viss informations- och konsultationsverksamhet

gens skrivelse nr 322 i år om ökad utbildning av läkare — i synnerhet vad beträffar planeringen av en ny medicinsk högskola i Linköping-Norrköping eller Örebro och längre fram inom båda dessa regioner?

Denna anhållan bordlades.

§ 9

Interpellation ang. viss informations- och konsultationsverksamhet

Ordet lämnades på begäran till

Herr WIKLUND i Stockholm (fp), som yttrade:

Herr talman! Under arbetet med att bygga upp det sociala trygghetssystem som vi nu kan glädja oss åt som ett resultat av främst socialförsäkringens reformering och de goda konjunkturer-na, synes man inte ha tillräckligt uppmärksammat det ibland litet subtilt uppfattade men praktiskt ytterst viktiga trygghetsbehov, som växer fram ur en ganska vidsträckt okunnighet bland allmänheten om detta systems närmare innebörd och förmåner eller sammanhänger med den personliga och ganska obestämda men dock starka känsla av osäkerhet, som ofta behärskar människor i svårigheter, t. ex. åldringar. Att de yttre samhällsförhållandena i stort alltmer kompliceras gör inte saken bättre. Hur tillfredsställande än de sociala förmånerna ordnas, kvarstår hos många ett behov av kontinuerlig rådgivning i personliga angelägenheter, vilket behov inte kan mötas med t. ex. ännu bättre socialförsäkring. Jag tillät mig att påtala denna sak i andra kammarens debatt om det s. k. socialförsäkringspaketet den 16 maj 1962 med följande ord (kammarens protokoll nr 20/1962): »Den allt fastare cementbotten av social trygghet, som socialförsäkringssystemets införande och nu fortsatta ut-

2* — Andra kammarens protokoll 1962. Nr 27

byggande innebär, har gjort socialhjälp- och över huvud taget behovsprövade hjälpformer allt mindre behövliga. Jag kan inte underlåta att vid detta tillfälle uttrycka stor tillfredsställelse och glädje över den avlösning av ibland inte särskilt tilltalande hjälpformer, som sålunda länge pågått och alltjämt pågår i takt med att socialförsäkringsbygget fortskrider. — Men, herr talman, det finns gott om behov av hjälp, gott om otrygghet och gott om mycket angelägna hjälp- och trygghetsbehov, som inte går att klara med t. ex. än så bra materiell stöd eller medicinsk vård. Dessa behov ligger på det rent personliga planet och har med djupare levnadsbekymmer att göra än dem som sammanhänger med inkomstbortfall eller materiell brist av olika slag. Det är här fråga om behov, som kanske ingen socialförsäkring i världen kan avlägsna. En övergiven mors eller änkas rådvillhet, en plötsligt invalidiserad ung människas förtvivlan, en flyktings ensamhet och fruktan för framtiden, en straffad människas psykiska trauma med skygghet och känsla av att alla är illasinnade såsom påtaglig följd — i alla dessa fall rör det sig också om otrygghet, som även socialt spelar stor praktisk roll. Det finns ett mycket stort och allvarligt behov av rådgivning mellan fyra ögon genom någon därtill skickad person i sådana påträngande personliga angelägenheter eller påfrestningar vid sidan av och trots den förbättrade sociala trygghet vi alla gläds åt genom försäkringsreformen.»

Det finns två kategorier, som särskilt torde behöva både information och konsultation i mera personliga och diskreta former.

Den första består av ensamstående och ensamboende åldringar. Tidningarna har på senare tid kanske oftare än förut berättat om åldringar som mitt inne i stora städer, övergivna och bortglömda, dött i ensamhet och armod och antråfats först långt efter dödsfallet. I en del fall har man uppenbarligen helt enkelt

Interpellation ang. viss informations- och konsultationsverksamhet

inte vågat söka råd eller hjälp. Med stigande ålder tilltager bekymren och osäkerheten — i vissa fall parad med begynnande eller växande skygghet — hos många gamla, t. ex. bekymmer som kan gälla för den friske ganska enkla ting (enkla reparationer i bostaden, omhändertagande av den siste vännen — ett husdjur av något slag — eller av en ärvd familjemöbel eller annan familje- eller släktklenod vid den gamles bortgång eller kanske några små besparingsars bästa placering). I sådana lägen behövs vad man kan kalla en ordnad pensionsinformation och konsultations-service, som synes bli allt behövligare ju mer åldringarnas antal på grund av de nuvarande demografiska förhållandena ökar. I många fall får de gamla visserligen bra råd och anvisningar på t. ex. socialvårdsbyrån men många gamla, särskilt bland dem som helt klarar sin försörjning såsom pensionärer, känner sig av fördomar gentemot det allmännas hjälpverksamhet eller av andra skäl ovilliga att vända sig dit. Byrån saknar kanske lämplig och tillräcklig personal för detta slags kundservice av tillfredsställande och förtroendeingivande beskaffenhet. Den jämfört med det ursprungliga förslaget av socialvårdskommittén ganska uttunnade bestämmelsen i 6 § socialhjälpslagen att socialnämnd bl. a. har

»att tillhandagå allmänheten med råd och upplysningar i frågor, som äga samband med nämndens verksamhet, samt, där så lämpligen kan ske, lämna annat bistånd i personliga angelägenheter» synes endast i vissa fall — t. ex. i en eller annan storkommun — ha lett till särskilda åtgärder för en mera ordnad rådgivningsservice i angelägenheter av här antytt slag, ett rådgivnings- eller intressekontor (kanske även med viss möjlighet till juridisk konsultation i enkla ärenden, som inte naturligt hör till de speciella rättshjälpsorganens område) för social upplysning och konsultation i mera personliga angelägenheter.

Där sådan särskild service ordnats, synes den också vara underdimensionerad och otillräckligt all-round-inriktad att döma av det kvarstående behovet av dylik service.

En andra grupp, som har speciellt stort behov av personlig rådgivning och svårt att f. n. få sådan, är utländsk arbetskraft, som vid en allt längre gående integrering av den europeiska arbetsmarknaden kommer att spela en allt större roll för vår industriproduktion. Dessa utlänningar grips ofta av stark ensamhetskänsla och därmed oförmåga att akklimatisera sig, f. ö. ett problem av växande betydelse i de delar av Europa, som tager emot utländsk arbetskraft. Tristessen sätter också ofta sin prägel på deras tillvaro under fritiden. Nyligen ledde detta enligt en pressuppgift till att sju unga utlänningar på praktikantutbildning i Sverige begick omfattande stölder. Särskilt utsatta är tydligen gifta utlänningar, som på grund av bristen på familjebostäder inte kan taga med sig sina familjer till Sverige. Många familjetragedier uppgives redan ha följt i spåren av den påbörjade utvecklingen av en gemensam europeisk arbetsmarknad. Äktenskap upplöses och familjer skingras, företeelser som har ogynnsam inverkan på arbetsinsatserna. Om man inte ordnar en rådgivningsservice i erforderlig omfattning, som kan anlitas även av utlänningar, får man räkna med sådana följder även i fortsättningen. Vissa större industrier har vidtagit en del åtgärder med rådgivningssyfte. En service av detta slag synes dock böra — särskilt om integrationen ytterligare utvecklas, vilket man torde kunna räkna med — vara en samhällets uppgift, lämpligen löst genom målmedveten tillämpning av ovan återgivna bestämmelse i socialhjälpslagen.

I åtskilliga fall torde också sociala förmåner, t. ex. kommunala bostadsbidrag eller särskilda barnbidrag, inte ha utnyttjats beroende på ovetenskap om dessa förmåners existens. En ordnad, mera

Interpellation ang. särskilda skattefria bottenavdrag för folkpensionärer

allmänt inriktad rådgivningsverksamhet skulle i sådana fall kunna rikta uppmärksamheten på dylika outnyttjade möjligheter till stöd av det allmänna.

Självfallet kan av praktiska skäl inte alla kommuner f. n. ordna särskild informations- och konsultationsverksamhet av ovan antytt slag. I vissa fall kunde kanske till varandra gränsande kommuner gå samman om en sådan verksamhet. Förutsättningarna för ordnad råd- och upplysningsverksamhet måste också självfallet bli större vartefter den kommunala nyindelningen fortskrider.

Med hänvisning till vad sålunda anförts får jag anhålla om andra kammarens tillstånd att till herr statsrådet och chefen för socialdepartementet få rikta följande frågor:

1) Anser herr statsrådet behov föreligga av en utökad och mera ordnad kommunal informations- och konsultationsverksamhet i angelägenheter av mera personlig art?

2) Har herr statsrådet för avsikt att vidtaga särskilda åtgärder för att få till stånd en bättre tillämpning av 6 § socialhjälpslagen i vad denna paragraf avser dylik verksamhet?

Denna anhållan bordlades.

§ 10

Interpellation ang. särskilda skattefria bottenavdrag för folkpensionärer

Ordet lämnades på begäran till

Herr CARLSSON i Huskvarna (fp), som yttrade:

Herr talman! Frågan om den särskilt höga marginalskatt, som folkpensionärer med mindre extrainkomster vid sidan om folkpensionen drabbas av, har vid flera tillfällen varit uppe till behandling i riksdagen under senare år. De motioner och interpellationer som

väckts i saken har dock inte lett till positivt resultat. Med tanke på de betydande avbränningar, som nuvarande regler för beskattning och avdrag på inkomstprövade folkpensionsförmåner medför för folkpensionärer just med *mindre* inkomster vid sidan om folkpensionerna och som gör det föga lönande för dem att arbeta, måste det negativa resultatet av de hittills tagna initiativen beklagas.

Under den offentliga debatten inför årets allmänna val har frågan blivit föremål för ytterligare uppmärksamhet. Vad som här kommit fram bestyrker att de nuvarande reglerna uppfattas och erfares som klart orättvisa. Det har därför synt mig befogat att på nytt ta upp frågan.

Om saken torde här endast behöva påpekas följande.

För en ensamstående som inte är folkpensionär uppgår marginalskatten i de inkomstlagen som här främst är av intresse, årsinkomster mellan 5 000 och 7 000 kronor, till ca 23 procent. För en ensamstående folkpensionär i motsvarande inkomstläge, alltså med en inkomst av 2 000 till 3 000 kronor vid sidan om folkpensionen, uppgår den faktiska »marginalskatten» till ca 90 procent. För två äkta makar med folkpension uppkommer samma problem, låt vara i ett inkomstläge som är ca 2 000 kronor högre.

Anledningen till folkpensionärernas särskilda »marginalskatteproblem» står dels att finna i att det särskilda avdrag om högst 3 000 kronor, som en folkpensionär under vissa förhållanden kan medgivas vid skattetaxeringen, avtrappas alltför snabbt. Dels spelar avdragsreglerna för de inkomstprövade folkpensionsförmånerna såsom bostadstillägg, hustrutillägg och äldre änkepensioner in.

Avsikten med det extra avdraget för s. k. ömmande omständigheter som en folkpensionär kan medgivas (enl. 50 § kommunalskattelagen) har varit att nå

Interpellation ang. förekomsten av hälsofarliga radioaktiva ämnen i livsmedel

en garanti för att en folkpensionär, som endast har folkpensionen att leva på, skall vara befriad från inkomstskatt. Vid inkomst utöver folkpension skall det extra avdraget jämkas nedåt. I allmänhet bortfaller avdraget helt då sidoinkomsten är lika stor som folkpensionen. Erfarenheten visar emellertid att nuvarande regler slår ojämnt. Praxis synes variera i olika delar av landet. Som anförts i tidigare riksdagsdebatter finns exempel på att en folkpensionär, som enbart haft sin folkpension att leva på men som bott i eget hus, blivit taxerad för s. k. hyresvärde och genom sammanslagning av detta och folkpensionen fått kvarskatt som obehaglig överraskning. Innehavet av ett mindre spar kapital har i vissa fall särskilt beskurit möjligheten till det extra avdraget. Följden har blivit att den lilla ränteavkastningen på sparkapitalet i stort sett gått bort i skatt.

Det torde vara klart ådagalagt att en reformering av de nuvarande skattereglerna för folkpensionärer är starkt motiverad. En reform synes i första hand böra gå ut på att skapa en generell rätt till ett särskilt avdrag för folkpensionärer med mindre inkomst vid sidan av folkpensionen, så att avdraget verkligen kan tillkomma alla med mindre sidoinkomster till del, och så att tillämpningen blir likformig och mera rättvis. Avdraget bör dessutom avtrappas mindre snabbt än för närvarande.

Slutligen bör tilläggas, att frågan synes vara av så utpräglad teknisk natur att den utan olägenhet bör kunna lösas oberoende av skatteberedningens mera omfattande arbete.

Med hänvisning till det anförda får jag anhålla om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för finansdepartementet få framställa följande fråga:

Vill herr statsrådet medverka till att förslag skyndsamt utarbetas och framlägges för riksdagen i syfte att medge folkpensionärer sådan rätt till särskilda, skattefria bottenavdrag, att mindre in-

komster vid sidan av folkpensionen i ökad utsträckning blir skattefria?

Denna anhållan bordlades.

§ 11

Interpellation ang. förekomsten av hälsofarliga radioaktiva ämnen i livsmedel

Ordet lämnades på begäran till

Herr SPÅNGBERG (s), som yttrade:

Herr talman! De under senare åren utförda kärnvapenproven har starkt förgiftat vår jord med hälsofarliga radioaktiva ämnen. Proven har uteslutande militärt syfte, och i samma syfte söker man förringa faran av deras verkningar. Vi vet dock att nedfallet och spridningen av de radioaktiva ämnena strontium 90 och cesium 137 kommer att få mycket ödesdigra verkningar. Som ett resultat av kärnvapenproven har även mjölken blivit förgiftad av jod 131, som kan medföra hälsofara. I syfte att åstadkomma skydd har några länder fastställt en högsta toleransgräns. Sålunda har England fastställt en högsta gräns till 130 mikromikrocurie per liter mjölk. Med anledning av vissa uttalanden har det uppstått en förklarlig oro huruvida ansvariga myndigheter i vårt land tillräckligt följer denna fråga och vidtager alla de åtgärder som kan anses möjliga för att skydda människorna för den hälsofara, som det radioaktiva nedfallet över vårt land kan komma att medföra.

Med anledning av vad här anförts hemställer jag om kammarens tillstånd att till statsministern få ställa följande fråga:

Vill statsministern ge riksdagen en redogörelse för de åtgärder som vidtagits med anledning av den hälsofara, som de radioaktiva ämnena, jod, strontium och cesium, i våra matvaror utgör, samt i övrigt hur regeringen ser på denna fråga?

Denna anhållan bordlades.

§ 12

Interpellation ang. vissa åtgärder beträffande åldringsvården

Ordet lämnades på begäran till

Herr HECKSCHER (h), som yttrade:

Herr talman! Ett kultursamhälle som vårt är skyldigt att ta hand om de gamla och se till att de ej lider nöd. I ekonomiskt avseende har under senare år betydande förbättringar skett, men i fråga om de gamlas vård återstår ännu mycket att göra. Genom att antalet åldringar stiger och genom att livslängden ökar kommer vårdproblemen under det närmaste årtiondet att få ännu större aktualitet än för närvarande. Jag skall här peka på några av de frågor jag anser vara av betydelse för de gamlas trivsel och för att ge dem en så ljus och bekymmerfri tillvaro som möjligt.

Övergången från aktiv verksamhet till pensionsåldern innebär för många människor en svår omställning. Även efter uppnådd pensionsålder har de ett starkt behov av en sysselsättning som de kan ägna sitt intresse, och det är från socialmedicinsk synpunkt angeläget att de har sysselsättning. Nu gällande beskattningsregler medför emellertid att folkpensionärens behållning av den extra inkomsten ofta blir ytterst obetydlig. Samhället betar härigenom folkpensionärerna lusten att ägna sig åt något för dem lämpligt arbete. Olika vägar kan beträddas för att komma till rätta med detta problem. För min del tror jag att den lämpligaste vägen är att väsentligt höja ortsavdragen för folkpensionärer.

Bostadsfrågan utgör för många åldringar ett svårt problem. Ingen tvekan torde råda om att de gamla så länge som detta är praktiskt möjligt önskar bo i en egen lägenhet. Om denna skall vara inrymd i särskilda pensionärshus eller i vanliga hyreshus är meningarna delade. Erfarenheten tyder dock på att flertalet pensionärer önskar bo i vanliga bostadshus, då de därigenom får kontakt även med yngre människor.

En förutsättning för att den öppna åldringsvården skall kunna utbyggas i önskvärd omfattning är att det finns tillgång till vårdpersonal och annan personal som vid behov kan ge de gamla den hjälp och vård de behöver. Jag tror att man bland de gifta kvinnorna, vilkas barn nått upp i högre skolåldern, kan få fram den nödvändiga arbetskraften. För att få dessa kvinnor att ägna sig åt det arbete som här är i fråga måste man emellertid pröva nya vägar. Tjänstgöringstiden för vård av gamla kan variera högst avsevärt. Förtjänstens storlek kan därför inte bedömas, och detta förhållande gör att många kvinnor tvekar att ta sådant arbete. Om de däremot garanteras en viss minimitjänstgöring och därmed en viss förtjänst per vecka skulle en viss trygghetskänsla skapas som verkar stimulerande på rekryteringen.

Även kvinnor som uppnått pensionsåldern skulle säkerligen kunna uppmuntras att i betydande omfattning besöka och hjälpa andra pensionärer.

På vissa håll har man berett de gamla tillgång till färdiglagad mat, bl. a. via skolbespisningen. Denna verksamhet bör ytterligare utbyggas.

I de fall särskilda hyreshus för pensionärer bygges, förefaller det vara lämpligt att en hemsyster bor på hemmet, vilken kan stå till tjänst vid behov och även se till att de gamla inte behöver ligga utan hjälp om de skulle bli sjuka. Detta bör inge de gamla en värdefull trygghetskänsla.

Denna känsla av trygghet skulle de gamla hibringas om de visste att de alla tider på dygnet kunde få hjälp om något skulle inträffa. Detta borde kunna ordnas på så sätt att genom socialnämndernas försorg anordnades särskild jourtjänst dit pensionärerna kunde vända sig för att få erforderlig hjälp.

Skall denna hjälpverksamhet kunna utnyttjas i önskvärd omfattning måste de gamla ha tillgång till telefon. Tyvärr är det emellertid så att många gamla på grund av den höga inträdesavgiften inte

Interpellation ang. exportmarknaderna för jordbruksprodukter

har råd att skaffa sig telefon. En ned-sättning av inträdesavgiften till förslags-vis hälften skulle underlätta deras möj-lighet att skaffa telefon.

För många åldringar är ensamheten ett mycket svårt problem. Den kanske enda kontakten med yttrevärlden erhål-les genom radio och TV. För en pensio-när ställer sig dock licensavgifterna ganska höga, varför jag ifrågasätter om inte pensionärer bör få nedsatta licens-avgifter för radio och TV.

Personer som fyllt 67 år kan för när-varande köpa ett rabattkort hos SJ för 10 kronor, vilket kort berättigar till in-köp av högst fyra andraklass tågbiljet-ter till halva priset. Varje kort gäller tolv månader, och man kan köpa hur många kort man önskar. Under sommar-månaderna samt omkring jul, nyår och påsk gäller ej kortet. För många åldring-ar utgör en resa ett trevligt och stimule-rande avbrott i en många gånger ena-handa och isolerad tillvaro. Det är en lämplig form av terapi.

Jag anser att pensionärernas möjlig-heter att resa bör ytterligare underlät-tas på så sätt att varje kort gäller för ett obegränsat antal resor under ett år på såväl tåg som SJ:s busslinjer samt att de får möjlighet att resa till reducerat pris även under sommarmånaderna, t. ex. vissa dagar i veckan. Det är ju särskilt under sommaren som pensionä-rerna vill besöka sina anförvanter. Vi-dare bör personer som har förtidspen-sion få samma förmåner som ålderspensionärer.

Våra kunskaper om åldrandets pro-cesser och sjukdomar under ålderdomen är ännu otillräckliga. Skall samhällets åtgärder beträffande åldringsvården ge bästa möjliga resultat måste de base-ras på riktiga grunder. För att så skall kunna ske måste forskningen på detta område intensifieras.

Socialpolitiska kommittén är för när-varande sysselsatt med att undersöka en del av de problem som ovan berörts. Då kommittén även har en rad andra

uppgifter torde den inte kunna gå till-räckligt in i detaljerna. Jag vill därför ifrågasätta om inte en särskild åldrings-vårdsutredning bör tillsättas. Vissa av de förslag som tagits upp i interpellatio-nen torde kunna genomföras innan ut-redningen slutförts.

Åberopande det anförda får jag an-hålla om kammarens tillstånd att till herr statsrådet och chefen för socialde-partementet få ställa följande frågor:

1) Är herr statsrådet beredd att nu tillsätta en särskild åldringsvårdsutred-ning?

2) Vill herr statsrådet medverka till att vissa av de förbättringar i fråga om åldringsvården som berörts i interpellationen genomföres utan att utredningen avvaktas?

Denna anhållan bordlades.

§ 13

Interpellation ang. exportmarknaderna för jordbruksprodukter

Ordet lämnades på begäran till

Herr ELIASSON i Moholm (h), som yttrade:

Herr talman! Jordbrukets bekymmer-samma ekonomiska läge torde under året ha diskuterats så mycket bl. a. i riksdagen och vara så välkänt att en upprepning synes obehövlig. De nu på-gående förhandlingarna mellan jord-bruksnämnden och jordbrukets för-handlingsdelegation bör också få fortgå till ett — får vi hoppas — positivt re-sultat utan de störningar som en all-män detaljdiskussion kan förmodas komma att innebära.

Jordbruket har såväl akuta som lång-siktiga problem med avsättningen på exportmarknaderna, vilket bidrager till en försämring av inkomstsituationen. Årets dåliga kvalitet på skörden torde också komma att medföra att dessa pro-blem förvärras. Den myckna fodersä-den — stora mängder brödsäd blir ock-så klassificerad som fodersäd — kom-mer nämligen att medföra en ökad pro-

Interpellation ang. åtgärder mot illegalt hasardspel

duktion av animalieprodukter — produkter som vi redan har överskott av och svårigheter med att exportera.

I princip skall jordbrukarna själva svara för exportförlusterna, om överskottsproduktionen håller sig inom den normalram som förutsattes år 1959. Men denna princip grundar sig på att normala förhållanden skall vara rådande inom utrikeshandeln. Fördenskull har införts en bestämmelse i nu gällande avtal, att en omprövning skall kunna ske »om de förutsättningar för utrikeshandeln, från vilka nämnden och förhandlingsdelegationen i övrigt utgått vid överläggningarna, skulle ändras så väsentligt, att syftet med överenskommelsen på grund därav ej kan förverkligas».

Det synes mig obestriddligt att världsmarknaden nu i betydande grad avviker från det utseende den hade vid avtalsstarten år 1959. Den har försvagats och ändrat karaktär, framför allt genom de konsekvenser som bildandet av den gemensamma marknaden för med sig. Verkningsarna av jordbruks- och tullpolitiken inom EEC har redan medfört reella svårigheter för vår jordbruksexport. Några produktslag kan vi fortfarande finna avsättning för, men det torde vara realistiskt att emotse ökade svårigheter.

Ungefär hälften av Sveriges jordbruksexport om 400 milj. kr. gick under 1961 till EEC-området. I och med att EEC den 30 juli i år började tillämpa sina marknadsregleringar för bl. a. spannmål, fläsk och ägg har möjligheterna att exportera dessa jordbruksprodukter till EEC starkt begränsats eller helt stoppats. Vår spannmålsexport till EEC uppgick förra året till 90 milj. kr. medan fläskexporten — huvudsakligen slaktsvin till Västtyskland — avsåg drygt 35 milj. kr. Under de senaste åren har exporten av ägg till Västtyskland varierat mellan 7 och 20 milj. kr. Under innevarande år torde vi böra räkna med att värdet av den samlade jordbruksexporten till EEC kommer att

starkt reduceras. Samtidigt uppträder sekundära följdverkningar på andra exportmarknader med pressade priser som resultat. Detta ger vid handen att det inte endast är angeläget utan nödvändigt för jordbruket att ökade ansträngningar göres för att bereda avsättningsmarknader för jordbruksöverskottet. Den ändrade situationen på utrikeshandelns område kräver att statmakterna mera än hittills medverkar i dessa ansträngningar. Det är inte bara fråga om att vidta åtgärder för att trygga tillgången till EEC-marknaden, som är vår viktigaste. De långdragna förhandlingarna nödvändiggör också att man söker öppna nya exportmarknader för jordbruksprodukter. I detta sammanhang ställer man sig undrande inför den ökande import av bl. a. kött som sker från öststaterna. Våra inhemska problem underlättas inte utan försvåras genom omfattningen av denna import.

Med anledning av vad ovan anförts anhåller jag om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet få rikta följande fråga:

Är herr statsrådet beredd att lämna kammaren en redogörelse för vilka åtgärder regeringen har vidtagit eller kommer att vidtaga för att lösa de svårigheter som uppkommit och som kan väntas uppkomma för Sveriges export av jordbruksprodukter, i första hand spannmål, fläsk och ägg till EEC, samt för vilka åtgärder regeringen planerar i syfte att öppna nya exportmarknader för jordbruksprodukter?

Denna anhållan bordlades.

§ 14

Interpellation ang. åtgärder mot illegalt hasardspel

Ordet lämnades på begäran till

Herr BÖRJESSON i Falköping (cp), som yttrade:

Herr talman! En rad avslöjanden un-

Interpellation ang. åtgärder mot illegalt hasardspel

der det senaste året av äventyrligt spel i olagliga former är ägnade att inge allvarlig oro. Framför allt i Stockholm pågår en till synes växande och systematisk spekulering i illegalt spel om pengar eller penningvärde — d. v. s. sådant äventyrligt spel som avses i strafflagens 11 kapitel 12 § — och denna brottsliga hantering kan lätt nog breda ut sig till andra städer i vårt land. Tidningspressens alarmerande underrättelser om spelhålorna i huvudstaden har efter hand verifierats genom olika rättegångar och bestyrkes även vid förfrågningar hos polismyndigheterna.

Enbart i Stockholm uppges minst ett 30-tal mera allmänt anlitade, illegala spelhålor vara verksamma. Det rör sig i dessa om främst roulett- och tärningspel. Spelhålorna, som i regel är kamouflerade som »klubbar», har tagit allvarlig fart under de tio senaste åren och uppges inbringa de samvetslösa innehavarna — enligt pressuppgifter något tiotal s. k. spelkungar, varibland flera miljonärer, som lever en lyxtillvaro — mycket stora inkomster. Systemet brukar fungera så att varje spelare till »banken»-arrangörerna får betala tio procent på både vinster och förluster. De enorma förtjänsterna för arrangörerna är givetvis undandragna beskattning.

Spelhålorna ger enligt erfarenhet mycket ofta upphov till de mest tragiska mänskliga förhållanden, som karakteriseras av ekonomisk misär och ofta resulterar i alkoholism, familjesplittring och psykiskt förfall, ja, ej sällan i självmord. Förra hösten begick exempelvis enligt uppgifter i pressen — Aftonbladet den 16/4 1962 — en känd kulturpersonlighet självmord efter att ha åsamkats en sammanlagd spel-skuld på 800 000 kronor. Det förekommer att en och samma person kan förlora upp till 50 000 kronor på en enda dag. En förklaring är att det kommersiella hasardspellet ofta är förbundet med riklig utskänkning av alkohol, som

bryter ner de indragnas omdöme och motståndsförmåga.

Ur rättskänslans synpunkt ter det sig kränkande att myndigheterna inte på ett effektivt sätt förmår att komma åt spelhålorna och klientelet kring dem. Polisen saknar för närvarande resurser att kraftfullt bekämpa det illegala hasardspellet. De bötesstraff, som drabbar innehavarna av olagliga spelhålor, saknar enligt erfarenhet tillräcklig återhållande effekt. Man skrattar — heter det — åt böterna som är »småpengar i miljonomsättningen». Ofta lär samma personer, som bötfälls i samband med en spelhåla, snart nog agera inom en ny. Situationen kan illustreras med ett rättegångsreferat från Stockholms rådhusrätt (Aftonbladet den 14/4 1962):

»Rättens ordförande, assessor Lars Hoff, upptäckte att han kände igen mannen.

— Ni har varit åtalad förut?

— Ja, jag var med i spelhålan på Pontonjärgatan.

— Ni dömdes för halvtannat år sedan. Då borde ni väl veta att sådant här spel är förbjudet?

— Ja, man får nog inte så stor respekt för de där bestämmelserna . . .»

Det har från såväl polismyndigheternas sida som på presshåll betecknats som synnerligen angeläget att överväga en vidgning av strafflatituden för anordnande och tillåtande av äventyrligt spel till att omfatta även straffarbete. Denna tankegång har utan tvivel starkt stöd hos en reagerande allmänhet. En straffskärpning synes nödvändig. Ur polisiär synpunkt anges en sådan påkallad inte minst för att möjliggöra häktning av för brotten misstänkta, eftersom det visat sig, att spelhålearrangörer, som efter anhållande måst försättas på fri fot, ofta genast otillbörligt tar tillfället i akt att försvåra polisutredningen genom att undanröja bevismaterial, varna medbrottslingar etc.

Det råder väl i riksdagen endast en mening om det förkastliga i det tillta-

Interpellation ang. utredning om en ny bibelöversättning

gande kriminella hasardspelet, som driver allt fler människor i ofta irreparabel olycka. Spelhålelandet är en kräftsvulst i vårt välfärdssamhälle. Den måste opereras bort.

Jag vill därför anhålla om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för inrikesdepartementet få rikta följande frågor:

Har inrikesministern övervägt särskilda åtgärder med anledning av de oroande tendenserna i fråga om illegalt hasardspel? Är inrikesministern, ej minst för att underlätta polisens arbete, beredd att föreslå åtgärder i syfte att få till stånd en skärpning av straffsättningen för anordnande av illegalt hasardspel?

Denna anhållan bordlades.

§ 15

Interpellation ang. utredning om en ny bibelöversättning

Ordet lämnades på begäran till

Herr KÄLLSTAD (fp), som yttrade:

Herr talman! Vid vårriksdagen 1961 väcktes en motion nr 112 i andra kammaren av herr Manne Ståhl om tillskapande av en ny svensk edition av bibeln. Motionären ansåg att det fanns övertygande skäl som talade för en ny svensk kyrkobilbel på religiösa, kristet-moraliska och litterära bedömningsgrunder. Han framförde det önskemålet att om möjligt hela arbetet kunde verkställas inom rimlig tid och att översättningen av Nya testamentet färdigställdes i första rummet.

I allmänna beredningsutskottets utlåtande nr 28 år 1961 finns en redogörelse för tre skäl som skulle kunna tala till förmån för ett sådant översättningsarbete, väsentligen grundad på den föredragning i ärendet som ägde rum inför utskottet av professor Wifstrand från Lund. Efter tillkomsten av 1917 års bibel hade på grund av nya handskrifts-fynd en ändrad syn på grundtexterna

framträtt. Uppfattningen av Nya testamentets språk hade undergått en nyansering under de senaste årtiondena. Utvecklingen av det svenska språket ansågs också vara ett skäl för en nyöversättning.

Dessa skäl ansåg utskottet i och för sig beaktansvärda. Utskottet framhöll att ett arbete av detta slag, även om det begränsas i första hand till Nya testamentet, kunde vara ett mycket komplicerat och kostnadskrävande företag. Utskottet ansåg sig inte självt kunna ta ställning till frågan om huruvida en nyöversättning av bibeln eller delar av den för närvarande kan eller bör företagas.

I utskottsutlåtandet hette det slutligen: »Utskottet anser sig dock ha funnit tillräckliga skäl för uppfattningen, att frågan bör föras vidare genom en utredning beträffande förutsättningarna för och behovet av en ny översättning av bibeln eller delar av den ävensom beträffande de åtgärder som eljest kan komma i fråga i syfte att inom den nuvarande bibeleditionens ram åstadkomma förbättringar av tolkningen och språkstilen. Vid en sådan undersökning kommer självfallet bl. a. frågorna om de personella resurserna för arbetsuppgifter på detta område och om kostnaderna för olika åtgärder att klarläggas.»

Utskottet hemställde att riksdagen i anledning av motion 112 i andra kammaren i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte giva till känna vad utskottet anförde. Riksdagens båda kamrar biföll enhälligt utskottets förslag vid plena den 17 maj 1961.

Sedan riksdagen fattade sitt beslut om en utredning av förutsättningarna och behovet av en ny översättning eller delar av den har nu omkring ett och ett halvt år förflutit utan att den av riksdagen begärda utredningen tillsatts.

På grund av ett privat initiativ till översättning av en del av Nya testamentet, Markusevangeliet — en utgåva som emellertid hade mera karaktär av popu-

Interpellation ang. skördeskadeskyddet

lariserad parafrasering än av direkt översättning — har under sommarmånaderna 1962 en ganska livlig debatt förts om vår nuvarande bibelöversättning. Det intresse denna debatt avslöjade från allmänhetens sida vittnar om att denna fråga icke saknar sin aktualitet.

Med stöd av ovan anförda anhåller jag om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet få ställa följande fråga:

Vilka åtgärder har herr statsrådet vidtagit i anledning av riksdagens beslut av den 17 maj 1961 avseende en utredning om förutsättningarna för och behovet av en ny översättning av bibeln eller delar av den samt av vad som i övrigt kan komma i fråga för att inom den nuvarande bibeleditionens ram åstadkomma förbättringar av tolkning- en och språkstilen?

Denna anhållan bordlades.

§ 16

Interpellation ang. skördeskadeskyddet

Ordet lämnades på begäran till

Herr ANTBY (fp), som yttrade:

Herr talman! I följande beslut riksdagen införa ett system för permanent skördeskadeskydd. Detta system har för första gången tagits i bruk för årets skörd.

Den bärande principen bakom det beslutade skördeskadeskyddet var, att man skulle bereda jordbrukarna en någorlunda rättvis ersättning utan att detta skulle föra med sig alltför stora kostnader för skyddets administration. Något sådant kunde inte åstadkommas genom ett på helt individuella grunder uppbyggt skördeskadeskydd, bl. a. därför att ett sådant skydd skulle kräva alltför omfattande kontrollåtgärder. Riksdagen beslöt i stället genomföra ett skydd, som vilade på objektiva beräkningar och som i korthet kan sägas gå ut på att omfånget av skördeskadorna på de s. k. provytorna inom skördeupp-

skattningsområdena blir bestämmande för den ersättning de jordbrukare får som är bosatta inom dessa områden.

När riksdagens beslut om skördeskadeskyddet fattades skedde det under allmän enighet om att det här i viss mån var fråga om en försöksverksamhet. Man var klar över att åtskilliga förbättringar i skördeskadeskyddet, både vad gäller dess tekniska konstruktion och säkerhetsgrad, kunde bli nödvändiga att företaga efter hand.

Det torde vara ofrånkomligt att skördeskadeskyddet i sin nuvarande utformning kommer att slå ojämnt. Den ersättning, som en jordbrukare får, är i högsta grad beroende av de normer som gäller för det skördeuppskattningsområde som han tillhör. Det kan då inträffa följande. En jordbrukare har sin gård i utkanten av ett område. Jordbrukarens skörd uppvisar svåra skador, men området som helhet har klarat sig relativt bra och jordbrukaren får därför inte ersättning för sina skador. Ersättning skulle han däremot ha fått, om han tillhörde ett *angränsande* skördeuppskattningsområde. I vilken omfattning sådana fall förekommit i år är inte känt. För en bedömning av systemets funktionsduglighet är en särskild undersökning härom nödvändig. Jag bortser därvid från den till systemet knutna möjligheten för en skördeskadadrabbad jordbrukare att få ett visst kontantbidrag efter inkomstprövning.

Vid en bedömning av hur det beslutade och nu tillämpade skördeskadeskyddet slagit ut i praktiken synes också andra delar av systemet böra undersökas, t. ex. följande. Skadeberäkningen inom ett skördeuppskattningsområde sker inte för varje gröda för sig utan för grupper av grödor. Om arealfördelningen på en enskild gård skiljer sig från den genomsnittliga för ett skördeuppskattningsområde, så att en gröda i en grödgrupp är förhållandevis mer representerad på den enskilda gården, kan detta få till följd att skördeskadan

Interpellation ang. de andliga sång- och musikprogrammen i radio

på bruksenheten över- eller under-skattas. I synnerhet om grödgrupperna innehåller grödor med varierande skaderisker, finns möjligheter för att det gällande systemet i denna del får en icke önskad effekt.

Då skördeskador inträffat även i sommar, vilka inom vissa landsdelar varit av betydande omfattning, och således det nya skördeskadeskyddet redan i starten blivit satt på prov, är det angeläget att en grundlig undersökning kommer till stånd rörande systemets allmänna funktionsduglighet. Ju snabbare kan då behövliga justeringar av systemets konstruktion bli genomförda. Om möjligt bör sådana justeringar vara klara i så god tid att de kan bli tillämpade nästa år, för den händelse skördeskador av större omfattning skulle inträffa då också.

Med hänvisning till vad jag här anfört anhåller jag om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet ställa följande frågor:

Vill herr statsrådet inför riksdagen lämna en redogörelse för omfattningen och den regionala fördelningen av sommarens och höstens skördeskador?

Vill herr statsrådet medverka till att en allmän undersökning rörande funktionsdugligheten av det nyligen genomförda systemet för permanent skördeskadeskydd omedelbart påbörjas, så att de erfarenheter som vunnits i år kan läggas till grund för förbättringar i konstruktionen till nästa år?

Denna anhållan bordlades.

§ 17

Interpellation ang. de andliga sång- och musikprogrammen i radio

Ordet lämnades på begäran till

Herr GOMÉR (cp), som yttrade:

Herr talman! Frågan om sändningstiden i radio för program av skilda slag av särskild betydelse för vissa menings-

riktningar och grupper tilldrar sig ett mycket stort intresse. Med hänsyn till den betydelse radion har för nyhets- och opinionsförmedling, i fråga om möjligheten för olika verksamheter och meningsriktningar att nå en stor publik med budskap o. s. v. är detta intresse både förklarligt och befogat.

Radioföretaget i vårt land bör givetvis eftersträva en rättmätig och objektiv avvägning av programverksamheten. Självfallet uppstår därvid betydande svårigheter och gränsdragningsproblem, vilkas lösning ofta föranleder kritik från ena eller andra hållet. Trots den allmänna ökningen av sändningstiden har inte till alla delar en sådan avvägning kunnat uppnås som ur olika synpunkter ter sig tillfredsställande.

Jag åsyftar främst melodiradios och nattradions sändningar, där de religiösa gruppernas behov och intresse av andlig sång och musik inte tillgodosetts på ett proportionellt riktigt sätt. Genom dessa båda radioprogram har i övrigt ett väsentligt behov hos betydande lyssnargrupper tillgodosetts, men då andlig sång och musik förekommer endast i mycket begränsad utsträckning kan man ifrågasätta, om det nämnda avvägnings- och objektivitetskravet uppfyllts inom ramen för de båda programmen.

Enligt min mening finns det anledning för radioledningen att upptaga dessa spörsmål till prövning i syfte att bättre tillgodose de kristna gruppernas speciella behov i fråga om sång och musik. Självfallet bör därvid inte någon speciell riktning inom den kristna åskådningen favoriseras utan en rättmätig avvägning eftersträvas även mellan de olika kristna grupperingarna.

Med hänvisning till det anförda anhåller jag om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet få framställa följande frågor:

Anser statsrådet att de kristna gruppernas behov av andlig sång och musik tillgodosetts på ett tillfredsställande

Interpellation ang. tågtätheten i roslagstrafiken

sätt inom melodiradions och nattradions ram?

Anser statsrådet att åtgärder bör vidtagas för att bättre tillgodose dessa grupper och intressen inom de nämnda programmens ram?

Denna anhållan bordlades.

§ 18

**Interpellation ang. tågtätheten i roslags-
trafiken**

Ordet lämnades på begäran till

Fru NETTELBRANDT (fp), som yttrade:

Herr talman! Kungl. järnvägsstyrelsen har i direktiv till ett antal roslagskommuner låtit meddela att den ämnar företaga betydande inskränkningar i tågtrafiken mellan Stockholm respektive Uppsala å ena samt orter i Roslagen å andra sidan. Särskilt hårt drabbade anses de orter bli som ligger norr om Rimbo, men också tågtrafiken till och från Rimbo blir kraftigt inskränkt. Så är det till exempel meningen att ett middagståg och ett kvällståg från Rimbo till Uppsala skall dragas in. Sista kvällståget från Stockholm till Rimbo med nuvarande avgångstid kl. 22.45 skall också indragas. Järnvägsstyrelsens direktiv innebär att tågresenärer från Stockholm till orter mellan Lindholmen och Rimbo måste resa från Stockholm senast kl. 19.00 för att komma hem på kvällen.

De planerade inskränkningarna i tågtätheten är oerhört vittgående och motsvaras endast i obetydlig grad av förbättringar i bussförbindelserna. Mot bakgrunden härav framstår missnöjet hos många människor i Roslagen inför järnvägsstyrelsens direktiv som i högsta grad berättigat.

Med hänvisning till det ovan anförda hemställer jag om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet ställa följande fråga:

Vill herr statsrådet medverka till att

planerade åtgärder som syftar till en försämring av tågtätheten i roslagstrafiken ej företages?

Denna anhållan bordlades.

§ 19

Tillkännagavs, att följande Kungl. Maj:ts propositioner överlämnats till kammaren:

nr 176, angående godkännande av 1962 års internationella veteavtal,

nr 177, angående godkännande av avtal mellan Sverige och Israel för undvikande av dubbelbeskattning beträffande skatter å kvarlåtenskap,

nr 178, med förslag till lag om ändring i sjömanslagen den 30 juni 1952, m. m.,

nr 179, med förslag till förordning om ändrad lydelse av 8 § förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften, m. m.,

nr 180, angående godkännande för Sveriges del av ändring i konventionen angående upprättandet av Europeiska frihandelssammanslutningen,

nr 181, med förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370), m. m., samt

nr 182, med förslag till lag om tillsättning av fluor till vattenledningsvattnen.

Dessa propositioner bordlades.

§ 20

Anmälades, att följande motioner under sammanträdet avlämnats till herr talmannen:

nr 896, av fröken *Wetterström* och herr *Björkman*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 148, angående huvudmannaskapet för polisväsendet m. m., samt

nr 897, av herr *Wiklund* i Stockholm, likaledes i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 148.

Dessa motioner bordlades.

§ 21

Justerades protokollsutdrag.

Kammarens ledamöter åtskildes här-
efter kl. 14.20.In fidem
*Sune K. Johansson***Onsdagen den 17 oktober**

Kl. 16.00

Förhandlingarna vid detta samman-
träde leddes av herr förste vice tal-
mannen.

§ 1

Upplästes följande till kammaren in-
komna ansökningar:

Till Riksdagens andra kammare

Undertecknad anhåller härmed om
ledighet från riksdagsarbetet fr. o. m. 22
oktober t. o. m. 2 november 1962 på
grund av utrikesresa.

Stockholm den 17 oktober 1962

*Tage Erlander**Till Riksdagens andra kammare*

Jag får härmed anhålla om ledighet
från riksdagsgöromålen under tiden 18
oktober—2 november för att bevista en
världskonferens för Moralisk upprust-
ning i Odawara i Japan.

Stockholm den 16 oktober 1962

*James I. A. Dickson**Till Riksdagens andra kammare*

Härmed får jag vördsamt anhålla om
Kammarens tillstånd till ledighet från
riksdagsgöromålen från och med den
27 innevarande oktober intill sessionens
slut.

Ledigheten motiveras med uppdrag
att vara delegat hos Förenta Nationerna.

Stockholm den 16 oktober 1962

Leif Cassel

Kammaren biföll dessa ansökningar.

§ 2

Föredrogs var för sig följande Kungl.
Maj:ts å bordet vilande propositioner;
och hänvisades därvid

till jordbruksutskottet propositionen
nr 176, angående godkännande av 1962
års internationella veteavtal;

till bevillningsutskottet propositionen
nr 177, angående godkännande av avtal
mellan Sverige och Israel för undvi-
kande av dubbelbeskattning beträffan-
de skatter å kvarlåtenskap;

till behandling av lagutskott propo-
sitionen nr 178, med förslag till lag om
ändring i sjömanslagen den 30 juni
1952, m. m.;

till bevillningsutskottet propositionen
nr 179, med förslag till förordning om
ändrad lydelse av 8 § förordningen
den 19 november 1914 (nr 383) an-
gående stämpelavgiften, m. m.;

till utrikesutskottet propositionen nr
180, angående godkännande för Sve-
riges del av ändring i konventionen an-
gående upprättandet av Europeiska fri-
handelssammanslutningen;

till bevillningsutskottet propositionen
nr 181, med förslag till lag om änd-
ring i kommunalskattelagen den 28 sep-
tember 1928 (nr 370), m. m.; samt

till behandling av lagutskott propo-
sitionen nr 182, med förslag till lag om
tillsättning av fluor till vattenlednings-
vatten.

§ 3

Föredrogs var efter annan och hänvisades till statsutskottet de å bordet vilande motionerna nr 896 och 897.

§ 4

Föredrogs den av herr *Ohlin* vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för inrikesdepartementet angående ökad utbildning av läkare.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 5

Föredrogs den av herr *Wiklund* i Stockholm vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för socialdepartementet angående viss informations- och konsultationsverksamhet.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 6

Föredrogs den av herr *Carlsson* i Huskvarna vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för finansdepartementet angående särskilda skattefria bottenavdrag för folkpensionärer.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 7

Föredrogs den av herr *Spångberg* vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till hans excellens herr statsministern angående förekomsten av hälsofarliga radioaktiva ämnen i livsmedel.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 8

Föredrogs den av herr *Heckscher* vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för socialdepartementet angående vissa åtgärder beträffande åldringsvården.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 9

Föredrogs den av herr *Eliasson* i Moholm vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet angående exportmarknaderna för jordbruksprodukter.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 10

Föredrogs den av herr *Börjesson* i Falköping vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för inrikesdepartementet angående åtgärder mot illegalt hasardspel.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 11

Föredrogs den av herr *Källstad* vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet angående utredning om en ny bibelöversättning.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 12

Föredrogs den av herr *Antby* vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet angående skördeskadeskyddet.

Kammaren biföll denna anhållan.

Interpellation ang. särskild yrkesutbildning för teater, television, radio och film

§ 13

Föredrogs den av herr *Gomér* vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet angående de andliga sång- och musikprogrammen i radio.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 14

Föredrogs den av fru *Nettelbrandt* vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet angående fågtätheten i roslagstrafiken.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 15

Interpellation ang. särskild yrkesutbildning för teater, television, radio och film

Ordet lämnades på begäran till

Fru **GÄRDE WIDEMAR** (fp), som yttrade:

Herr talman! Från folkpartihåll framfördes vid början av årets riksdag motioner med begäran om utredning rörande utbildningsfrågorna inom teaterns, televisionens, radions och filmens områden. I motionen framhölls att utbildningen för regissörer och andra tekniskt och konstnärligt verksamma personer inom nämnda områden är försummad och att det vore angeläget att Sverige i likhet med de flesta övriga europeiska länder fick möjligheter för en dylik utbildning inom landet.

Allmänna beredningsutskottet, till vilket motionerna överlämnades, medgav att frågan om utbildning av yrkesfolk inom teaterns, filmens, radions och te-

levisionens områden borde få en lösning. Under hänvisning bl. a. till att visst utredningsarbete redan utförts och att prövning av vissa väsentliga frågor på området borde avvaktas innan åtgärder vidtogs avstyrkte utskottet emellertid motionerna.

Utskottet åsyftade bl. a. 1955 års provinsteaterutredning som år 1961 lagt fram ett betänkande, där man framhöll behovet av en högre utbildning på ifrågavarande område och skisserade riktlinjer för en central teaterskola. Utredningen ansåg emellertid att det icke låg i dess uppdrag att gå närmare in på frågan om en sådan central skola, utan frågan om denna borde bli föremål för utredning i annan ordning. Den kommitté som därvid åsyftades var kommittén för nya utbildningsvägar vid de filosofiska fakulteterna.

Denna kommitté hade i ett till utskottet avgivet yttrande anfört att den hade för avsikt att föra frågan om utbildningsarbetet inom teater, film, radio och television vidare, men att kommitténs direktiv endast omfattade sådan utbildning som kunde tänkas ha anknytning till de filosofiska fakulteterna. Kommittén hade vidare kommit till den uppfattningen att utbildningen måste omfatta samtliga media, och kommittén hade för avsikt att hemställa om experter för det fortsatta utredningsarbetet.

Enligt uttalanden återgivna i pressen har ecklesiastikministern ställt i utsikt att åtgärder skulle vidtagas för att till skapa en högre utbildning, eventuellt som en försöksverksamhet till en början, på ifrågavarande områden. Då frågan är av stort allmänt intresse och bristen på utbildningsmöjligheter på detta område blir alltmer besvärande, vill jag anhålla om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet få framställa följande fråga:

Har herr statsrådet för avsikt att vidtaga effektiva åtgärder för att skyndsamt få till stånd särskild yrkesutbild-

Interpellation ang. kallortsplaceringen av Arjeplogs kommun — Interpellation ang. åtgärder mot sjuksköterskebristen

ning för teater, television, radio och film?

Denna anhållan bordlades.

§ 16

Interpellation ang. kallortsplaceringen av Arjeplogs kommun

Ordet lämnades på begäran till

Herr HOLMBERG (k), som yttrade:
Herr talman! Ett betydande antal tjänstemän inom Arjeplogs kommun har på grund av nuvarande kallortsindelning kommit i en ogynnsam situation i jämförelse med andra tjänstemannagrupper. I många fall handlar det om inkomstskillnader på ungefär 1 000 kronor per år.

Tjänstemännens krav går ut på att Arjeplogs kommun i sin helhet skall uppföras i ortsgrupp D. Denna ståndpunkt har stötts av TCO, men vid förhandlingarna har civildepartementet motsatt sig en sådan förändring. En viss justering av kallortsbestämmelserna har skett, men det är mycket som ger skäl för uppfattningen att den kompromiss som skedde efter förhandlingarna 1959—1960 inte är sakligt grundad. Den innebar för Arjeplogs del att gränsen mellan C- och D-ort i kallorts-hänseende kom att sammanfalla med odlingsgränsen. Därigenom kom visserligen den *geografiskt* största delen av Arjeplogs kommun att ligga inom D-räjongen, men ungefär 90 procent av tjänstemännen i kommunen förblir kvar i C-ort.

Att ta odlingsgränsen som skiljelinje för kallortsindelningen är ett godtyckligt arrangemang. Odlingsgränsen har nämligen dragits upp med hänsyn till förhållanden, som inte har någonting att göra med principerna för kallortsindelningen. Det finns ett omfattande vetenskapligt material som stöd för detta påstående. Jag kan hänvisa bl. a. till undersökningar som företagits av do-

cent Erik Bylund vid geografiska institutionen i Uppsala. Han anser att det »ej är möjligt att dela Arjeplogs kommun i olika klimatområden» samt att jämförelsen mellan Arjeplogs kommun och andra områden i högsta ortsgrupp klart talar för att hela Arjeplogs kommun hör tillhöra D-ort.

Arjeplogs kommunalnämnd stöder också tjänstemännens anspråk, och det samma skedde när läns skolnämnden vid ett sammanträde med de kommunala representanterna i Arjeplog behandlade kommunens skolproblem. Svårigheterna att rekrytera lärare till denna kommun beror naturligtvis också på andra förhållanden än kallortsgrupperingen, men det är ingen tvekan om att en löneskillnad på 1 000 kronor till nackdel för lärare i Arjeplog jämfört med lärare i andra likvärdiga områden är ett svårt handikapp.

De kategorier som utsätts för nuvarande orättvisa är lärare, poliser och övriga statsanställda, landstingets personal inom kommunen samt vissa kommunalarbetare, såsom bespisingpersonal, vaktmästare, städerskor och skolhemspersonal.

Under hänvisning till vad jag sålunda anfört hemställer jag om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för civildepartementet få ställa följande fråga:

Vill statsrådet medverka till en sådan förändring av kallortsbestämmelserna att anställda inom Arjeplogs kommun snarast får samma rätt som tjänstemän i andra jämförbara områden, alltså uppföres i kallortsgrupp D?

Denna anhållan bordlades.

§ 17

Interpellation ang. åtgärder mot sjuksköterskebristen

Ordet lämnades på begäran till

Herr OHLIN (fp), som yttrade:
Herr talman! Sedan flera år har den

Interpellation ang. åtgärder mot sjuksköterskebristen

svenska sjukvården haft att kämpa med en allvarlig brist på sjuksköterskor och annan sjukvårdspersonal. Antalet vakanta sjukskötersketjänster utan vikarie vid lasaretten har de senaste åren utgjort inemot tio procent av samtliga. Vid mitten av 1950-talet utgjorde de mindre än tre procent. Totala antalet vakanser i fråga om sjuksköterskor var vid senast offentliggjorda beräkningstillfälle, hösten 1961, mer än 2 500.

På grund av sjuksköterskebristen kan de eljest förefintliga vårdmöjligheterna inte fullt utnyttjas. Vårdavdelningar kan inte hållas i gång utan får särskilt sommartid hållas stängda vida utöver de stängningar som förestavas av sanitära skäl (för rengöring och vädring). Utöver det lidande som de stängda vårdavdelningarna medför för tusentals sjuka vållar personalbristen självfallet ekonomiska förluster för den enskilde och hela samhället genom längre sjuktid och bortovaro från arbetslivet än vad som skulle behövt uppkomma med ett fullständigare utnyttjande av sjukhuskapaciteten.

Sköterskebristen förvärras genom att arbetsbördan för vårdpersonalen blir tyngre och arbetstiderna än mer pressande. Avgången från yrket ökas och arbetsförhållandena förvärras ytterligare. Denna onda cirkel är ofta omvittnad. Det måste krafttag till för att bryta den.

Vid upprepade tillfällen har bristen på sjuksköterskor debatterats här i riksdagen. Även om landstingen såsom huvudmän svarar för nästan hela sjukvården och delvis också för sjuksköterskeutbildningen, är det självklart att statsmakterna har det yttersta ansvaret för sjukvårdens allmänna betingelser. Någon ljusning i personalläget kan tyvärr inte skönjas. Inrikesministerns tidigare optimism har tyvärr visat sig ogrundad. Sedan närmast föregående debatt i riksdagen har en beräkning gjorts av arbetsmarknadsstyrelsens prognosavdelning rörande tillgång och be-

hov av sjuksköterskor och barnmorskor för tiden fram till 1980. Prognosen som offentliggjordes i början av sommaren visar med gjorda antaganden i fråga om bl. a. intagning vid utbildningsanstalterna, yrkesintensiteten och vård efterfrågans utveckling att bristen kommer att stiga. Med oförändrad yrkesintensitet och med nu förekommande och planerad elevintagning vid utbildningsanstalterna skulle bristen på sjuksköterskor, inkl. barnmorskor, fördubblas från 1960 till 1965. Bristen har för 1960 beräknats till 2 110 årsverken, motsvarande ca 2 700 sköterskor. Vid en antagen ökning av yrkesintensiteten med 10 procent, vilken förutsätter skilda åtgärder från samhällets sida för att underlätta de gifta sköterskornas möjligheter att stanna kvar eller återinträda i arbetslivet, skulle bristen år 1965 ändå uppgå till 2 185 årsverken, motsvarande 2 800 sköterskor.

För att utbildningsvägen häva denna brist fram till 1970 skulle intagningen vid sköterskeskolorna behöva ökas från ca 2 000 elever 1960 till 3 000 elever 1962, 3 500 år 1963 och 4 000 åren 1964—1966.

Arbetsmarknadsstyrelsen påpekar att en fördubbling av utbildningskapaciteten på några år skulle ställa väldiga anspråk på undervisningslokaler och utrustning samt även på sjukvårdsinrättningar anpassade för den praktiska utbildningen. Det är uppenbart att sköterskebristen inte kan på kort sikt hävas enbart den vägen. Jämsides med ökad utbildning och uppenbara lönepolitiska hänsyn måste kraftiga stimulansåtgärder av skilda slag vidtagas för att öka tillströmningen till yrket och för att underlätta de gifta sjuksköterskornas möjligheter att kvarstanna eller återinträda i yrkesarbetet. Här anmäler sig också olika åtgärder som kan avlasta sköterskorna — så långt möjligt och lämpligt är — andra arbetsuppgifter än de vårdande. Sådana rationaliseringsmöjligheter undersökes och prö-

Interpellation ang. elevområdets omfattning

vas för närvarande. Men det är uppenbart att detta rationaliseringsarbete, vilket självklart inte får medföra risker för vården av de sjuka, måste drivas intensivare.

De beräkningar som arbetsmarknadsstyrelsen utfört har enligt min mening tillfört debatten om sjuksköterskebristen ett ytterst värdefullt material och på ett förtjänstfullt sätt belyst viktiga sidor av vårdproblemen. De har ytterligare framhävt betydelsen av snara och samordnade insatser från samhällets sida för att öka tillgången på sjuksköterskor och i övrigt komma till rätta med sjukvårdens personalproblem.

Det synes finnas anledning till en särskild debatt kring dessa problem i belysning av det material arbetsmarknadsstyrelsen framlagt. Från folkpartiets sida har i de i januari väckta motionerna I: 15 och II: 33 tagits upp den vidsträcktare frågan om rekrytering av personal för socialvården och andra vårdområden. En debatt härom kan väntas under höstriksdagen.

Det nya materialet gör det angeläget att få en redogörelse från regeringens sida hur den bedömer den hotande krisen inom sjukvården och vilka *omedelbara, praktiska åtgärder* som planeras för att skyndsamt lätta sjuksköterskebristen. Jag är medveten om att utredningar pågår inom området. Men vilka praktiska åtgärder avser regeringen att vidtaga eller stimulera de berörda huvudmännen att vidtaga?

Som bakgrund till en framåtsyftande debatt om sådana åtgärder vore det värdefullt att erhålla en redogörelse för i vilken omfattning vårdavdelningar varit stängda under sistlidna sommar, d. v. s. till vilken del befintliga vårdplatser vid vissa skilda tidpunkter inte kunnat utnyttjas på grund av stängningar som inte varit betingade av sanitära omständigheter.

Med hänvisning till det anförda får jag alltså anhålla om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för

inrikesdepartementet få framställa följande frågor:

1. Är herr statsrådet i tillfälle att i kammaren lämna en redogörelse för i vilken omfattning och av vilka anledningar vårdavdelningar hållits stängda under sistlidna sommar?

2. Vilka omedelbara åtgärder avser regeringen vidtaga för att möta den tilltagande brist på sjuksköterskor, som enligt senast offentliggjorda beräkningar kan befaras?

Denna anhållan bordlades.

§ 18

Interpellation ang. elevområdes omfattning

Ordet lämnades på begäran till

Herr NELANDER (fp), som yttrade:

Herr talman! I § 40 i gällande skollag stadgas att elevområde skall omfatta den kommun som handhar skolans förvaltning, varjämte under vissa förutsättningar andra kommuner eller delar därav kan ingå i elevområdet. Av ordalydelsen synes framgå att delar av den kommun som handhar skolans förvaltning icke kan hänföras till annat elevområde.

I en del fall kan ifrågasättas om icke en ändamålsenlig organisation av skolväsendet kräver att delar av en skolkommun tillföres elevområde i angränsande kommun. På en del håll synes också tveksamhet ha uppstått om tolkningen av bestämmelserna i ovan angivna paragraf i skollagen. Jag anhåller därför om andra kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet få framställa följande fråga:

Utgör bestämmelserna i § 40 i skollagen ett absolut hinder för att delar av den kommun som handhar skolans förvaltning tillföres ett elevområde i angränsande kommun?

Denna anhållan bordlades.

§ 19

Anmälades och godkändes allmänna beredningsutskottets förslag till riksdagens skrivelse, nr 356, till Konungen i anledning av väckta motioner om åtgärder till skydd mot kräftpesten.

§ 20

Anmälades, att följande motioner under sammanträdet avlämnats till herr förste vice talmannen:

i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 10, med förslag till brottsbalk, motionerna:

nr 898, av herrar *Palm* och *Regnéll*, samt

nr 899, av fru *Sjövall*;

i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 31, angående utveckling av

försörjningsmöjligheterna i Tornedalen, motionen nr 900, av herr *Larsson* i Hedenäset; samt

i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 148, angående huvudmannaskapet för polisväsendet m. m., motionerna:

nr 901, av herr *Börjesson* i Glöminge,

nr 902, av herrar *Gomér* och *Elmwall*, och

nr 903, av herr *Nelander m. fl.*

Dessa motioner bordlades.

§ 21

Justerades protokollsutdrag.

Kammarens ledamöter åtskildes här efter kl. 16.07.

In fidem
Sune K. Johansson
